

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ Ι
ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ 1998-99
Β. ΔΟΥΓΛΑΗΣ - Μ. ΜΗΤΡΟΥΛΗ - Σ. ΝΟΤΑΡΗΣ

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ 2ης ΠΕΡΙΟΔΟΥ

(Η βαθμολογική αξία κάθε ερωτήματος σε παρένθεση. Σύνολο μονάδων = Άριστα = 100)

1. Σφάλματα στρογγύλευσης Θεωρήστε έναν υπολογιστή με σύνολο αριθμών μηχανής με παραμέτρους $\beta = 10$, $t = 5$, $-L = U = 100$, (στρογγύλευση), και υποθέστε ότι x , y και z είναι οποιοδήποτε θετικοί αριθμοί μηχανής. Αν με $\oplus$ (όπου $*$ = +, -, ·, /) συμβολίσουμε την πράξη $*$ σ' αυτόν τον υπολογιστή, ποιές από τις παρακάτω προτάσεις είναι αληθείς:

(α) $x \oplus y = y \oplus x$

(β) $x \oplus (y \oplus z) = (x \oplus y) \oplus z$

(γ) $0.5 \odot x = x \odot 2$

(δ) Αν $x \leq y$, τότε $x \leq (x \oplus y) \odot 2 \leq y$

Δικαιολογήστε πλήρως κάθε θετική απάντησή σας και δώστε αντιπαράδειγμα για κάθε αρνητική. (Υποθέστε ότι καμία πράξη δεν καταλήγει σε υπερ- ή υπεκ-χείλιση.)

(4 × 5 = 20)

2. Επίλυση μη γραμμικών εξισώσεων

Θεωρήστε την εξίσωση $f(x) := x - 2 \sin x = 0$.

- (α) Μελετήστε την συνάρτηση f για $x \in [-\pi, \pi]$ και κάντε την γραφική της παράσταση. Δείξτε ότι η εξίσωση $f(x) = 0$ έχει στο $[-\pi, \pi]$ ακριβώς τρεις πραγματικές ρίζες, $-\rho$, 0 , και ρ , όπου $\rho \in \left(\frac{\pi}{3}, \pi\right)$. (9)

- (β) Θεωρήστε την ακολουθία (x_n) , $n = 0, 1, 2, \dots$, που παράγει η μέθοδος του Νεύτωνα για την προσέγγιση της ρ με $x_0 = \pi$. Δείξτε ότι $x_n \rightarrow \rho$. (9)

- (γ) Υποθέστε ότι $0 < x_0 < \frac{\pi}{3}$. Συγκλίνει η ακολουθία (x_n) , $n = 0, 1, 2, \dots$, της μεθόδου του Νεύτωνα στη ρίζα $x^* = 0$; (6)

3. Αριθμητική επίλυση γραμμικών συστημάτων

(α) Ένας πίνακας $U \in \mathbb{R}^{n \times n}$ λέγεται ορθογώνιος αν $U^T U = I_n$, όπου I_n ο $n \times n$ μοναδιαίος πίνακας. Δείξτε ότι οι ορθογώνιοι πίνακες έχουν την καλύτερη δυνατή κατάσταση ως προς την νόρμα $\|\cdot\|_2$, δηλ. δείξτε ότι $\kappa_2(U) := \|U\|_2 \|U^{-1}\|_2 = 1$. (9)

(β) Εστω $A \in \mathbb{R}^{n \times n}$ αντιστρέψιμος πίνακας. Πώς θα υπολογίσετε με αποτελεσματικό τρόπο:

(i) Τον αριθμό $\lambda = (A^{-1} b)^T c$ για δεδομένα $c, b \in \mathbb{R}^n$.

(ii) Την λύση x του γραμμικού συστήματος $A^5 x = b$ για δεδομένο $b \in \mathbb{R}^n$.

(iii) Την λύση $X \in \mathbb{R}^{m \times n}$ της εξίσωσης πινάκων $XA = B$ για δεδομένο $B \in \mathbb{R}^{m \times n}$.

(9)

4. Παρεμβολή

(α) Υπολογίστε το πολυώνυμο παρεμβολής $p \in \mathbb{P}_2$ που παρεμβάλλεται στις τιμές της $f(x) := x \ln x$ στα σημεία 1, 2 και 4. Αν $\varepsilon(p) := \max |f(x) - p(x)|$ δείξτε ότι $\frac{1}{48} \leq \varepsilon(3) \leq \frac{1}{3}$. (10)

(β) Εστω $s_1(x) = 1 + c(x+1)^3$, όπου c είναι μία πραγματική σταθερά. Υπολογίστε το πολυώνυμο $s_2(x)$ έτσι ώστε η συνάρτηση

$$s(x) := \begin{cases} s_1(x) & \text{αν } -1 \leq x < 0 \\ s_2(x) & \text{αν } 0 \leq x \leq 1 \end{cases}$$

να είναι κυβική spline ως προς το διαμερισμό $x_0 = -1, x_1 = 0, x_2 = 1$ του διαστήματος $[-1, 1]$ με συνοριακές συνθήκες $s''(-1) = s''(1) = 0$. (10)

5. Αριθμητική ολοκλήρωση

(α) Βρείτε τον αριθμό των υποδιαστημάτων που απαιτούνται για να προσεγγίσουμε το ολοκλήρωμα $\int_0^1 \cos x \, dx$ με σφάλμα μικρότερο του 10^{-6} χρησιμοποιώντας τον σύνθετο τύπο που τραπεζίου με ομοιόμορφο διαμερισμό. (8)

(β) Υπολογίστε τα βάρη w_1, w_2, w_3 στον κανόνα αριθμητικής ολοκλήρωσης

$$\int_{-2}^2 f(x) \, dx \approx w_1 f(-1) + w_2 f(0) + w_3 f(1).$$

Ποιός είναι ο μέγιστος βαθμός πολυωνύμου το οποίο ο τύπος αυτός ολοκληρώνει ακριβώς;

(10)